

Беседа Светог Владике Николаја Жичког

Јеванђеље о призивању апостола

Мт. 4, 18-23; Зач. 9.

Зашто толико журе људи у наше време?

Да што пре виде успех свога труда. И успех долази, и пролази, и оставља за собом траг жалости.

Зашто толико журе синови људски у наше време?

Да што пре поберу плодове свога рада. И плодови долазе, и пролазе, и остављају за собом траг горчине.

И кад дође смрт, људи наших дана умиру гледајући себе целе само у прошлости, гледају задобијене успехе заборављене, пожњевене плодове иструлеле. Са смрћу њиховом умиру и последњи трагови њихова труда и њихова рода. Они, који за њима долазе, са истом журбом сеју, са истом журбом жању и једу плодове, и са истом празнином одлазе из овог живота.

То је људски начин. Но то није Божји начин. Видећи разлику између људског и Божјег начина народ је рекао: Бог је спор и достижан. Бог је спор, но Он може бити спор за једно поколење; али Он није спор на целој линији живота свих поколења. Често у једном поколењу Он сеје, а у другом жање. И поколење, у коме Бог сеје, сматра Бог врло спорим, док поколење, у коме Он жање, сматра га врло брзим. Није ли у нашим људским пословима свака жетва бржа од орања, селидбе, плевљења, требљења и уздисајног чекања док плод сазре? Но Бог није ни брз ни спор. Он има Своју меру, и од те мере не одступа. Мрав гледа и види само свој мравињак; домаћин гледа и види целу њиву.

Да је Христос поступао по људском начину, Он не би изабрао дванаест рибара за Своје апостоле, него дванаест царева земаљских. Да је само хтео видети одмах успех Свог труда и пожети плодове Свога рада, Он је могао Својом неодољивом силом покрстити дванаест најмоћнијих царева на земљи и учинити их Својим следбеницима и апостолима. Замислите само, како би се Христос тренутно прочуо у целој свету! Како би се брзо Његова наука распрострла по целој земљи; како би идоли од царских указа хитро ишчезли; како би се храмови незнабожачки претворили у хришћанске богомоље; како би престало клање стоке на жртву боговима, и дим од крви био замењен димом од тамјана; како би се лако установила црква Бога живог и јединога васцелом роду људском! Без икакве муке Христос би се успео тада на један једини царски престо, са кога би владао, преко дванаест покорних царева, као Својих доглавника, свим народима на земљи и целим светом од истока до запада и од севера до југа. Без икакве муке тада би и упорни Јевреји признали Цара Христа као свог очекиваног Месију и поклонили Му се.

Но, помислите, шта би било на крају крајева од таквога светскога царства, створенога на брзу руку, силом и генијем једнога човека? Било би исто што и са свима осталим светским царствима пре и после Христа. Заједно са својим оснивачем и оно би легло на самртни одар, и свет би се нашао опет на почетку, са кога је и пошао. Или, још

јасније, било би што и са једним горостасним храстом, кога ј едан див ишчупа у планини и пресади у долини. Докле див стој и уз пресађени храст и држи га својом снажном руком, дотле храст и стоји; чим се див уклони од храста, ветрови дуну и оборе храст на земљу. И људи би се скупили око палог храста и зачудили се, како тако моћан храст подлеже ветровима, док ниска лескова дрвета око храста одолеше и остадоше усправно? И људи би одмахнули главом и рекли: заиста, сигурније стоји и лакше ветровима одолева ниско лесково дрво кад лагано из семена расте, него и највећи храст, кад га дивовска рука пресади па се од њега уклони. Што год се корен једнога дрвета ниже спушта у подземну таму, то је дрво јаче, отпорније и дуготрајније.

Како је премудро, што је Христос почео из низине а не од врхова! Како је премудро, што није почео зидање Свога царства од царева него од рибара! Како је добро и спасоносно за нас, који живимо две хиљаде година после Његовог дела на земљи, што Он није видео коначни успех Свога труда нити пожњео плодове Свога рада за Свога живота! Он није хтео као див да пресади одједанпут на земљу једно горостасно дрво него је хтео да, као прост тежак, зарије семе дрвета дубоко у подземну таму, па да иде дома. Тако је и учинио. Не само до таме простих галилејских рибара, него до таме самога Ада зарио је Господ семе Дрвета Живота, и отишао. И дрво је лагано расло, врло лагано. Бесомучни ветрови су га љуљали, да га сломе али нису могли. Непријатељи су сасецали дрво до земље, али је корен пуштао све више младица; и све је упорније и брже расло што се више сасецало. Вражје силе су риле дубоко под земљом, дубље од катакомби, да корен ишчупају; али што су га више трзале, то је корен постајао све дурашнији и жиле све многобројније, и изданци све бујнији. Зато дрво Христово, усађено по Божјем а не по људском начину, и данас, после две хиљаде година, цвета и листа и доноси слатке плодове, за људе и ангеле, и блиста се у свежини и красоти као да је посађено пре једног људског века.

Да је Господ Исус поступио по људском начину, Он би се, истина, много брже прославио међу људима, али зато ми не би били спасени. Но Он није ишао за људском славом — за звуком свирале, која данас свира а сутра се баца у огањ — није ишао за људском славом но за људским спасењем. Он није дошао међу људе као див у позориште, да покаже Своју снагу и вештину, те да Му људи рукама пљескају, него као пријатељ и лекар дошао је нама у болницу, да нас обиђе, да с нама насамо разговара, и да нам понуди савет и лек. Зато је добро за човечанство, од почетка до краја времена, што је Господ поступио по Божјем начину и изабрао за Своје апостоле не дванаест великих царева, но дванаест малих рибара. А о томе, како их је Он изабрао, говори данашње ј еванђеље.

Ходећи Исус покрај мора Галилејског виде два брата: Симона названог Петра и Андреја брата његова, где бацају мреже у море, јер бејаху рибари.

Од куд Господ Исус на Галилејском мору то нам јеванђелист објашњава у претходном јеванђељу. Чувши да је Јован Крститељ предан, Он остави Јудеју и оде у Галилеју, у презрени крај земље израиљске. Предвиђајући крвави конач Свога великог војника и Претече, Он као да повлачењем спремаше победу над непријатељем. Но кад је већ у Галилеји, није ли природно да се настанио у Назарету, у постојбини Својој, где је провео највећи део Свога земнога живота? Не који је пророк мио на постојбини

својој? Он је био дошао у Назарет, но ту Га хтедоше бацити са врха брда доле (Лк. 4, 29).

Повлачећи се опет од превременог злочина људског, Он се најзад настани крај Галилејског мора, на међама земље Завулонове и Нефталимове, међу најудаљенијим и најпрезренијим, међу људима *у тами и сенци смртној*. Прво у ту велику таму Он ће да зарије семе плодовитог дрвета Свога Јеванђеља.

Јеванђелист Јован пише, да се Андреја први придружио Господу, и то још у Јудеји. Андреја је био пре тога ученик Јована Крститеља, па кад је Јован указао на Христа као на већег од себе, тада се Андреја одвојио од свог првог учитеља и пошао за Христом. Одмах за тим Андреја нађе свога брата Симона и рече му: *ми нађосмо Месију, који значи Христос*; и доведе га к Исусу. Још тада је Симон био назван од Христа Петром, или каменом, тврдим каменом вере (Јов. 1, 35-42). Не стоји ли сада у противности ово што јеванђелист Јован пише са оним што јеванђелист Матеј прича у данашњем јеванђељу, наиме, као да је Христос призвао ова два брата тек на мору Галилејском? Према Јовановом јеванђељу најпре је Андреја пошао за Христом а потом Петар, док према Матејевом јеванђељу изгледа, да их је Христос истовремено нашао и позвао, при чему се Петар спомиње пре Андреје. Није ли ово очигледна противречност? Не; ни најмање. Очигледно је међутим, како и Свети Јован Златоуст ово објашњава, да се ту описују два различита догађаја; један, који се десио у Јудеји, у време слободе Крститељеве, и други доцније, у Галилеји, у оно време, када је Крститељ био бачен у тамницу и када се Господ Исус настанио у Капернауму, на обали мора Галилејског. Јован описује ранији сусрет Христа са Петром и Андрејом, а Матеј познији. Ово је јасно из тога, што се код Матеја говори о *Симону названом Петру*, што значи, да је Симон раније био од Господа назван Петром. Тај ранији, и први сусрет Петра са Христом десио се у Јудеји онда када је Андреја привео свога брата ка Христу. Тај први сусрет Јован описује овим речима. *И доведе га (Андреја) ка Исусу. А Исус погледавши на њ рече: ти си Симон, син Јонин; ти ћеш се звати Петар, што значи стена*. Знајући за ово јеванђелист Матеј описује сада један понован сусрет синова Јониних са Господом, због чега и вели: *Симона названог Петра. Петра* пак спомиње пре Андреја због тога, што је Петар по темпераменту био живљи од свога брата и од почетка се јаче истакао од овога. Да су Јован и Матеј описали два различита догађаја а не један исти, јасно је свакоме, ко прочита оба та јеванђеља. Док Матеј описује одлучно позивање Петра и Андреја на апостолску службу — *хајдете за мном* — дотле Јован описује више један сусрет и упознавање ове браће са Христом поводом Претечиних речи: *гле, јагње Божје!* Јасно је, да су се после овог сусрета они растали са Христом и, другим путем, или у друго време, отишли у Галилеју, где их је Господ поново нашао на њиховом рибарском послу.

„И рече им: хајдете за мном, и учинићу вас ловцима људи. А они тај час оставише мреже и одоше за њим“.

Господ познаје срца њихова; као деца ови рибари верују у Бога и покоравају се законима Божјим. Они нису навикли, да старешују и заповедају, но само да раде и слушају. На себе они не држе ништа; смирење и послушност према Божјој вољи испуњава срца њихова. Но и ако су прости рибари, њихове душе жедне су и гладне за што више истине и правде. Ми видимо Андреја, да је једном већ био оставио своје

рибарске мреже и пошао за Јованом Претечом као његов ученик. Чим је пак Јован указао на Христа као већег од себе, Андреја је оставио Јована и пошао за Христом. То су живе душе, које ишту све више и више Божје правде и Божјег царства. Зато њима Христос говори заповеднички: **хајдете за мном!** Таким начином поступа Бог и са свима нама. Он неће силом да нас гони на пут спасења но оставља нас да се слободно и по својој увиђавности најпре сами одредимо за спасење или пропаст. Али када Бог, који види срца наша, опази да се срца наша склањају ка путу добра, ка путу спасења, онда нас Он одлучно привлачи на тај пут. Када пак види срца наша, да су се потпуно склонили на пут пропасти и зла, онда нас Бог потпуно напушта, и Сатана постаје господар наш. Тако је било и с Јудом издајником. Када се срце његово потпуно било склонило ка злу и одредило за мрачни пут пропасти, Христос више није ни покушавао одвратити га са тога пута; на против, видећи да је у Јуду већ ушао Сатана, Господ му говори: *што чиниш чини брже!* И тако, дакле, ни у случају са Петром и Андрејом, нити у случају са Јудом Господ ни најмање не повређује слободу људског одређивања, него тек пошто су се људи срцем одредили за добро или за зло, Он говори одлучно — Петру и Андреју: **хајдете за мном!** а Јуди: **што чиниш чини брже!**

„И учинићу вас ловцима људи.“

То значи: како сте до сада мрежама својим ловили рибу из дубине и таме морске воде, тако ћете од сада Мноме и Мојим Јеванђељем ловити људе из дубине и таме зла овога света. Све оно, што је добро, остаће у тој мрежи; а све оно, што не ваља, или неће моћи ући у ту мрежу или ће испасти из ње.

Чувши позив Христов Петар и Андреја **тај час оставише мреже и одоше за Њим.** Видите ли, како су срца ова два брата већ била одређена за добро? Они не питају: куда нас зовеш? Како ћемо се нахранити? И ко ће хранити наше породице? Они као да су целога свога века само чекали и ослушкивали такав позив? Као деца наивно они полажу све бриге на Бога, остављају све и следују позиву Христовом.

„И отишавши одатле виде друга два брата: Јакова Зеведејева и Јована брата његова у лађи са Зеведејем оцем њиховим где крпе мреже своје, и позва их. А они тај час оставише лађу и оца свога и отидоше за Њим.“

Опет — не два цара, него два рибара! Без царске круне на глави али са царским срцем у прсима. Тако Господ сабира бисер у таму. Тако Он бира мале и неуре, да њима посрами велике и премудре; и сиромашне бира Господ, да њима посрами богате. Гле, како су сиромашни Јаков и Јован: они сами са оцем својим крпе мреже! Но душа је њихова богата глађу и жеђу за Богом; срце је њихово склоњено ка добру и — чека. Зато чим Христос позва, они тога часа оставише свој посао, и лађу и оца, и мреже, *и отидоше за Њим.*

По унутрашњем смислу: рибар означава ловца духовнога добра, мрежа означава душу, море овај свет, лађа тело. Што ови рибари бацају мреже у море то значи, да они траже духовнога добра, духовне хране, или царства Божјега, распостирјући и зароњавајући своју душу у дубине овога света, да би то добро где год уловили. Што они крпе своје мреже, то означава њихов труд у поправљању своје душе. Што прва двојица оставише своје мреже и пођоше за Христом, то значи, да они оставише своје старе и грешне душе и пођоше да се Христом обнове, препороче и задобију нову душу и нови дух. И још то значи, да од сада они више неће тражити и ловити духовна добра

напором своје сопствене душе него Христом, не својом силом него силом Божјом, не својом памећу него Божјим откровењем. А што друга двојица оставише лађу и оца свога, то значи, да они оставише своје грешно тело и свога телесног оца, да би се од сад бринули о спасењу душе и ходили у сусрет своје оцу небеском, као усиновљени по благодати Божјој

„И прохођаше Исус по свој Галилеји, учећи по зборницама њиховим, проповедајући јеванђеље о царству, и исцељујући сваку болест и сваку немоћ у људима.“

После тридесет година Свога живота у повучености Господ Исус сада отпочиње Своју божанску службу, и то отпочиње је вредно и одлучно. То се хоће да каже речима: прохођаше по *свој* Галилеји. Његова служба састојала се у тумачењу старог, у проповедању новог и у потврђивању обојега чудима исцељења људи. Закон је био дат кроз Мојсеја и пророка, и он је био посведочен многим чудима, да би људи поверовали, да је тај закон од Бога. Но тумачи закона, помрачивши душу своју грехом, помрачили су потпуно и смисао тога закона. С тога је тај стари закон постао мртав, и био је као и да није. Сада Господ Исус, пре чист и безгрешан, појављује се као једини истински зналац и прави тумач тога првога закона. Он тумачи смисао његов и откључава закључани за грешне дух његов. Он је сад тумач Духа, као што ће доцније Дух бити тумач Његов. Он не одбацује стари закон Божји — како га може одбацивати кад га је Он и дао? Него на темељу његовог правога духовног и пророчког смисла Он сада даје нови закон спасења, проповедајући Благовест о Царству. Стари закон је као добра и плодна земља, но од људи толико запуштена, да је лице те земље потпуно сакривено под трњем и коровом, насејаним од људи, то јест, од кривих тумача. Тако, да је свак одвртао очи своје и срце од те запуштене земље. Сада Господ преорава ту земљу и сеје нови усев. И људи гледају са страхом и дивљењем у Њега. — Па као што је стари закон засведочен многим божанским чудима, тако и овај нови закон Господ Исус, као законодавац, засведочава многим чудима. Та чуда нису ради празног и сујетног показивања своје моћи, него ради истинске користи људима. Она се сва састоје у лечењу телесних и душевних болести и немоћи људских. Јер је Господ дошао нама у посету не као мађионичар него као пријатељ и лекар.

Сви ви, који гладујете и жедните за правдом и љубављу Божјом, и који ту правду и љубав узалуд ловите својим душама као мрежама по мору овога света, послушайте глас Господа Исуса. Јер гле, Он вас позива као што је негда позивао рибаре крај мора Галилејског: *хајдете за Мном!* И чим чујете тај глас, не оклевајте ни часа, него одмах оставите све своје старе напоре и сву своју стару љубав и пођите за Њим. Он је једини ваш пријатељ и лекар; сви други који ван Њега стоје, или су незналице или варалице. Гле, Он вас не позива ни као царева, ни као пастире, ни као богаташе, ни као сиромаше, ни као учене, ни као просте, него као људе, испуњене болестима и немоћима. Болести и немоћи ваше долазе од греха. Зато припадните Господу Исусу и завапите Му, као негда многи болесни и немоћни: Господе Исусе, Сине Божји, смилуј се мени грешноме! Опрости ми, опрости, Господе, безбројне грехе моје. Очисти ме силом Твојом, нахрани ме животворним хлебом Твојим, уђи дубоко у мене као свеж и чист ваздух у загушљиву одају, и бићу здрав, и бићу здрав и жив! Нека се тако прослави Господ у јачини душе наше и чистоти тела, са Оцем и Духом Светим, а кроз помоћ и молитве

Његових светих апостола, — Тројица једнобитна и неразделна, сада и навек, кроза све време и сву вечност.

Амин.